

श्रीः

श्रीमते निगमान्तमहादेशिकाय नमः
श्रीमान् वेङ्कटनाथार्यः कवितार्किककेसरी।
वेदान्ताचार्यवर्यो मे सन्निधत्तां सदा हृदि॥

श्रीपराशरभट्टार्यैरनुगृहीतम्
॥ श्रीरङ्गराजस्तवम् ॥

This document* has been prepared by

Sunder Kidambi

with the blessings of

श्री रङ्गरामानुज महादेशिकन्

His Holiness *śrīmad āṇḍavan* of *śrīraṅgam*

---

*This was typeset using L^AT_EX and the **skt** font. Our sincere thanks to Sri.Sundar Varadarajan of Chennai for proofreading this text.

श्रीः

श्रीमते रामानुजाय नमः

॥ श्रीरङ्गराजस्तवम् ॥

श्रीपराशरभट्टार्यः श्रीरङ्गेशपुरोहितः।

श्रीवत्साङ्कसुतः श्रीमान् श्रेयसे मेऽस्तु भूयसे ॥

श्रीरङ्गराजस्तवे पूर्वशतकम्

श्रीवत्सचिह्नमिश्रेभ्यो नम उक्तिमधीमहे।
यदुक्तयस्त्रयीकण्ठे यान्ति मङ्गलसूत्रताम् ॥ १ ॥

रामानुजपदच्छाया गोविन्दाह्वाऽनपायिनी।
तदायत्तस्वरूपा सा जीयान्मद्विश्रमस्थली ॥ २ ॥

रामानुजमुनिर्जीयाद्यो हरेर्भक्तियन्त्रतः।
कलिकोलाहलक्रीडामुधाग्रहमपाहरत् ॥ ३ ॥

विधाय वैदिकं मार्गमकौतस्कृतकण्टकम्।
नेतारं भगवद्भक्तेर्यामुनं मनवामहै ॥ ४ ॥

नौमि नाथमुनिं नाम जीमूतं भक्त्यवग्रहे।
वैराग्यभगवत्तत्त्वज्ञानभक्त्यभिवर्षुकम् ॥ ५ ॥

ऋषिं जुषामहे कृष्णतृष्णातत्त्वमिवोदितम्।
सहस्रशाखां योऽद्राक्षीद्द्राविडीं ब्रह्मसंहिताम् ॥ ६ ॥

नमः श्रीरङ्गनायक्यै यद्भ्रूविभ्रमभेदतः।
ईशेशितव्यवैषम्यनिम्नोन्नतमिदं जगत् ॥ ७ ॥

श्रीस्तनाभरणं तेजः श्रीरङ्गेशयमाश्रये।
चिन्तामणिमिवोद्धान्तमुत्सङ्गेऽनन्तभोगिनः ॥ ८ ॥

अस्ति वस्त्विदमित्थंत्वप्रसङ्ख्यानपराङ्मुखम्।
श्रीमत्यायतने लक्ष्मीपदलाक्षैकलक्षणम् ॥ ९ ॥

लक्ष्मीकल्पलतोत्तुङ्गस्तनस्तबकचञ्चलः।
श्रीरङ्गराजभृङ्गो मे रमतां मानसाम्बुजे ॥ १० ॥

स्वस्ति श्रीस्तनकस्तूरीमकरीमुद्रितोरसः।
श्रीरङ्गराजाच्छरदशशतमाशास्महे तमाम् ॥ ११ ॥

पातु प्रणतरक्षायां विलम्बमसहन्निव।
सदा पञ्चायुधीं बिभ्रत्स नः श्रीरङ्गनायकः ॥ १२ ॥

अमतं मतं मतमथामतं स्तुतं
परिनिन्दितं भवति निन्दितं स्तुतम्।
इति रङ्गराजमुदजूघुषन्नयी
स्तुमहे वयं किमिति तन्न शक्नुमः ॥ १३ ॥

यदि मे सहस्रवदनादिवैभवं
निजमर्पयेत्स किल रङ्गचन्द्रमाः।
अथ शेषवन्मम च तद्देव वा
स्तुतिशक्त्यभावविभवेऽपि भागिता ॥ १४ ॥

सो अङ्ग! वेद यदि वा न किलेति वेदः
सन्देग्ध्यनर्घविदमात्मनि रङ्गनाथम्।
स्थानेतदेष खलु दोषमलीमसाभिः
मद्वाग्भिरैशमतिशायनमावृणोति ॥ १५ ॥

स्वं संस्कृतद्राविडवेदसूक्तैः
भान्तं मदुक्तैर्मलिनीकरोति।
श्रीरङ्गकम्रः कलभं क एव
स्नात्वाऽपि धूलिरसिकं निषेद्धा ॥ १६ ॥

किन्तु प्रपत्तिबलतारितविष्णुमाय-
मद्वंश्यराजकुलदुर्ललितं किलैवम्।

श्रीरङ्गराजकमलापदलालितत्वं
यद्वाऽपराध्यति मम स्तुतिसाहसेऽस्मिन् ॥ १७ ॥

नाथस्य च स्वमहिमार्णवपारदृश्व
विज्ञानवाग्विलसितं सहते न वेदः।
आपेक्षिकं यदि तदस्ति ममापि तेन
श्रीरङ्गिणस्तुतिविधावहमध्यकार्षम् ॥ १८ ॥

अन्यत्रातद्गुणोक्तिर्भगवति न तदुत्कर्षचौर्यैः परेषां
स्तुत्यत्वाद्वावदर्था फणितिरपि तथा तस्य निस्सीमकत्वात्।
आम्नायानामसीम्नामपि हरिविभवे वर्षबिन्दोरिवाब्धौ
संबन्धात्स्वात्मलाभो न तु कबलनतः स्तोतुरेवं न किं मे ॥ १९ ॥

कावेरीमवगाहिषीय भगवद्भोगान्तरायी भवत्
कर्मक्लेशफलाशयप्रशमनोद्वेलामलस्रोतसम्।
जन्तोस्संसरतोऽर्चिरादिसरणिव्यासङ्गभङ्गाय या
लोकेऽस्मिन् विरजेव वेल्लितजला श्रीरङ्गमालिङ्गति ॥ २० ॥

दुग्धाब्धिर्जनको जनन्यहमियं श्रीरेव पुत्री वरः
श्रीरङ्गेश्वर एतदर्हमिह किं कुर्यामितीवाकुला।
चञ्चच्यामरचन्द्रचन्दनमहामाणिक्यमुक्तोत्करान्
कावेरी लहरीकरैर्विदधती पर्येति सा सेव्यताम् ॥ २१ ॥

तीर्थं शुन्धति पाति नन्दनतरून् रथ्याङ्गणान्युक्षति
स्नानीयार्हणपानवारि वहति स्नातः पुनीते जनान्।
श्यामं वेदरहो व्यनक्ति पुळिने फेनैर्हसन्तीव त-
द्गङ्गां विष्णुपदीत्वमात्रमुखरां हेमापगा हन्त्वघम् ॥ २२ ॥

अगणितगुणावदां सर्वं स्थिरत्रसमप्रति-
क्रियमपि पयः पूरैराप्याययन्त्यनुजाग्रती।
प्रवहति जगद्धात्री भूत्वेव रङ्गपतेर्दया
शिशिरमधुराऽगाधा सा नः पुनातु मरुद्वृधा ॥ २३ ॥

तरलतनुतरङ्गैर्मन्दमान्दोल्यमान-
 स्वतटविटपिराजीमञ्जरीसुप्तभृङ्गा ।
 क्षिपतु कनकनाम्नी निम्नगा नारिकेल-
 क्रमुकजमकरन्दैर्मांसलापा मदंहः ॥ २४ ॥

कदलवकुल जम्बूपूगमाकन्दकण्ठ-
 द्वयससरसनीरामन्तरा सह्यकन्याम् ।
 प्रबलजलपिपासालम्बमानाम्बुदौघ-
 भ्रमकरतरुवृन्दं वन्द्यतामन्तरीपम् ॥ २५ ॥

यद्विष्णोः पदमतमः परोरजोऽग्र्यं
 मुक्तानामनुविरजं विदीप्रमाहुः ।
 तत्पुण्यं पुळिनमिदन्तयाऽद्य मध्ये-
 कावेरि स्फुरति तदीक्षिषीय नित्यम् ॥ २६ ॥

त्रय्यन्तप्रहतिमतीषु वैष्णवानां
 प्राप्यासु प्रचुरभवश्रमापहासु ।
 कावेरीपरिचरितासु पावनीषु
 श्रीरङ्गोपवनतटीषु वर्तिषीय ॥ २७ ॥

स्फुरितशफरदीर्यन्नालिकेरीगुलुच्छ-
 प्रसृमरमधुकुल्यावर्धितानोकहानि ।
 रतिमविरति रङ्गारामरम्यस्थलानि
 क्रमुकपदसमीचामेचकानि क्रियासुः ॥ २८ ॥

अधिपरमपदं पुरीमयोध्यां
 अमृतवृतामपराजितामुशन्ति ।
 पुळिनमुपरि रङ्गराजधानी
 पिशितदृशामपि सा पुरश्चकास्ति ॥ २९ ॥

भवपदमपि दिव्यधाम कर्तुं
 तदुभयतन्त्रितहर्म्यमालिकेव ।

भवनमणितलैर्विजृम्भमाणा
जयतितरामिह रङ्गराजधानी ॥ ३० ॥

मणिमकररुचीर्वितत्य पाशान्
विसृमरकेतुकैर्मृगं हिमांशोः।
श्रिय इव नवकेलये जिघृक्षुः
सुखयतु रङ्गपुरी चकासती नः ॥ ३१ ॥

जनपदसरिदन्तरीपपुष्यत्
पुरपरिपालननित्यजागरूकान्।
प्रहरणपरिवारवाहनाढ्यान्
कुमुदमुखान् गणनायकान् नमामि ॥ ३२ ॥

अहृतसहजदास्याः सूरयस्त्रस्तबन्धा
विमलचरमदेहा इत्यमी रङ्गधाम।
महितमनुजतिर्यक्स्थावरत्वाश्श्रयन्ते
सुनियतमिति ह स्म प्राहुरेभ्यो नमः स्तात् ॥ ३३ ॥

श्रीरङ्गदिव्यभवनं भुवि गोपुराणां
प्राकारितेन निकरेण गरुत्मतेव।
पार्श्वप्रसारितपतत्रपुटेन भक्त्या
नानातनूभिरुपगूढमुपघ्नयामः ॥ ३४ ॥

प्राकारमध्याजिरमण्डपोक्त्या
सद्वीपरत्नाकररत्नशैला।
सर्वसहा रङ्गविमानसेवां
प्राप्तेव तन्मन्दिरमाविरस्ति ॥ ३५ ॥

जितबाह्यजिनादिमणिप्रतिमा
अपि वैदिकयन्निव रङ्गपुरे।
मणिमण्डपवप्रगणान् विदधे
परकालकविः प्रणमेमहि तान् ॥ ३६ ॥

स्मेराननाक्षिकमलैर्नमतः पुनानान्
 दंष्ट्रागदाम्भ्रुकुटिभिर्द्विषतो धुनानान्।
 चण्डप्रचण्डमुखतः प्रणमामि रङ्ग-
 द्वारावलीषु चतसृष्वधिकारभाजः ॥ ३७ ॥

सर्वात्मसाधारणनाथगोष्ठी-
 पूरेऽपि दुष्पूरमहावकाशम्।
 आस्थानमानन्दमयं सहस्र-
 स्थूणादिनाऽऽम्नातमवाप्नवानि ॥ ३८ ॥

विहरति हरौ लक्ष्म्या लीलातपत्रपरिष्क्रिया-
 विनिमयविधासूनासूनिक्रियासफलोत्पलाम्।
 अथ मुनिमनः पद्मेष्वञ्जासहायविहारज-
 श्रमहरतटीं यामस्तामैन्दवीमरविन्दिनीम् ॥ ३९ ॥

तापत्रयीमैन्दवपुष्करिण्यां
 निमज्ज्य निर्वापयिताऽस्मि यस्याः।
 अभ्यासतोऽपामघमर्षणीनां
 चन्द्रस्सुधादीधितितामवाप ॥ ४० ॥

पूर्वेण तां तद्वदुदारनिम्न-
 प्रसन्नशीताशयमग्ननाथाः।
 पराङ्कुशाद्याः प्रथमे पुमांसो
 निषेदिवांसो दश मां दयेरन् ॥ ४१ ॥

आधारशक्तिमुपरि प्रकृतिं परेण
 तां कूर्ममत्र फणिनं पृथिवीं फणासु।
 पृथ्व्यां पयोधिमधितन्नलिनं निधाय
 श्रीरङ्गधाम सुनिविष्टमभिष्टवानि ॥ ४२ ॥

परेण नाकं पुरि हेममय्यां
 यो ब्रह्मकोशोऽस्त्यपराजिताख्यः।

श्रीरङ्गनाम्ना तमपौरुषेयं
विमानराजं भुवि भावयानि ॥ ४३ ॥

अनाद्याम्नातत्वात्पुरुषरचनादोषरहितं
जने तांस्तान् कामान् विदधदपि सायुज्यहृदयम्।
असन्देहाध्यासं भगवदुपलम्भस्थलममी
प्रतीमः श्रीरङ्गं श्रुतिशतसमानर्द्धिं शरणम् ॥ ४४ ॥

अपि फणिपतिभावाच्छुभ्रमन्तश्शयालोः
मरकतसुकुमारैरङ्गभर्तुर्मयूखैः।
सकलजलधिपानश्यामजीमूतजैत्रं
पुळकयति विमानं पावनं लोचने नः ॥ ४५ ॥

व्यापि रूपमपि गोष्पदयित्वा
भक्तवत्सलतयोज्झितवेलम्।
तद्विषन्तपनृकेसरिरूपं
गोपुरोपरि विजृम्भितमीडे ॥ ४६ ॥

अहमलमवलम्बस्सीदतामित्यजस्रं
निवसदुपरिभागे गोपुरं रङ्गधाम्नः।
क्वचन नृपरिपाटीवासितं क्वापि सिंह-
क्रमसुरभितमेकं ज्योतिरग्रे चकास्ति ॥ ४७ ॥

संशोध्य पावनमनोहरदृष्टिपातैः
देवाय मामपि निवेदयतां गुरुणाम्।
सव्योत्तरे भगवतोऽस्य कटाक्षवीक्षा-
पङ्क्तिं प्रपद्य परितः परितो भवेयम् ॥ ४८ ॥

श्रीरङ्गराजकरनम्रितशाखिकाभ्यो
लक्ष्म्या स्वहस्तकलितश्रवणावतंसम्।
पुन्नागतल्लजमजस्रसहस्रगीति-
सेकोत्थदिव्यनिजसौरभमामनामः ॥ ४९ ॥

श्रीरङ्गचन्द्रमसमिन्दिरया विहर्तुं
 विन्यस्य विश्वचिदचिन्नयनाधिकारम्।
 यो निर्वहत्यनिशमङ्गुलिमुद्रयैव
 सेनान्यमन्यविमुखास्तमशिश्रियाम् ॥ ५० ॥

सैन्यधुरीणप्राणसहायां
 सूत्रवतीमाशिश्रियमम्बाम्।
 श्रीपदलाक्षालाञ्छितसेवा-
 प्रोतलसद्दोर्वल्लिविलासाम् ॥ ५१ ॥

विदधतु सुखं विष्वक्सेनस्य ते प्रथमे भटाः
 करिमुखजयत्सेनौ कालाह्वसिंहमुखौ च नः।
 जगति भजतां तत्तत्प्रत्यूहतूलदवानलाः
 दिशि दिशि दिवारात्रं श्रीरङ्गपालनकर्मठाः ॥ ५२ ॥

श्रुतिमयमतिहर्षप्रश्रयस्मेरवक्त्रं
 मणिमुकुरमिवाग्रे मङ्गलं रङ्गधाम्नः।
 शरणमभिगताः स्मो यत्र रूपस्वरूप-
 स्वगुणमहिमदर्शी मोदते रङ्गशायी ॥ ५३ ॥

तार्क्ष्यपक्षतिवदस्य वल्लभां
 रुद्रया सह सुकीर्तिमर्चये।
 हर्षबाष्पमपि कीर्तिमर्थिनां
 यन्मुखेन कमला कटाक्षयेत् ॥ ५४ ॥

स्वास्त्ररूपस्फुरन्मौळि मा शब्द इत्-
 युद्धुनानां सुरांस्तर्जनीमुद्रया।
 नाथनिद्रोचितोन्निद्रताम्रेक्षणां
 सञ्चरन्तीं स्तुमस्तां च पञ्चायुधीम् ॥ ५५ ॥

अस्त्रग्रामाग्रेसरं नाथवीक्षा-
 शीधुक्षीबोद्वेलनृत्ताभिरामम्।

चक्रं दैत्यच्छेदकल्माषिताङ्गं
भ्राम्यज्वालामालभारि प्रपद्ये ॥ ५६ ॥

हनुभूषविभीषणयोः स्यां
यतमाविह मोक्षमुपेक्ष्य।
रघुनायकनिष्क्रयभूतं
भुवि रङ्गधनं रमयेते ॥ ५७ ॥

इतो बहिः पञ्च पराञ्चि खानि
प्रत्यञ्चि तानि स्युरितोऽन्तरित्थम्।
औपाधिकेभ्यो निरुपाधिभोग्ये
प्रत्याहरद्वेत्रवरं व्रजामि ॥ ५८ ॥

शेषशयलोचनामृत-
नदीरयाकुलितलोलमानानाम्।
आलम्बमिवामोद-
स्तम्भद्वयमन्तरङ्गमभियामः ॥ ५९ ॥

श्रीरङ्गान्तर्मन्दिरं दीप्रशेषं
श्रीभूमीतद्रम्यजामातृगर्भम्।
पश्येम श्रीदिव्यमाणिक्यभूषा
मञ्जूषायास्तुल्यमुन्मीलितायाः ॥ ६० ॥

लीलालताकृपाणी-
भृङ्गारपतद्ग्रहार्पितकराग्राः।
प्रोतावतंसितकुचाः
पदाब्जसंवाहिनीर्वयं स्तुमहे ॥ ६१ ॥

मुकुलितनलिनास्सकौमुदीका
इव सुनिशा विमलादिका नवापि।
शिरसि कृतनमस्यदेकहस्ता
इतरकरोच्चलचामराः श्रयेयम् ॥ ६२ ॥

उत्फुल्लपङ्कजतटाकमिवोपयानि
 श्रीरङ्गराजमिह दक्षिणसव्यसीम्नोः।
 लक्ष्मीं विहाररसिकामिव राजहंसीं
 छारामिवाभ्युदयिनीमवनीं च तस्याः ॥ ६३ ॥

पिब नयन ! परस्ते रङ्गधुर्याभिधानं
 स्थितमिव परिफुल्लत्पुण्डरीकं तटाकम्।
 श्रियमपि विहरन्तीं राजहंसीमिवास्मिन्
 प्रतिफलनमिवास्याः पश्य विश्वंभरां च ॥ ६४ ॥

सौशील्यशीतलमवेलकृपातरङ्ग-
 संप्लाविताखिलमकृत्रिमभूम निम्नम्।
 लक्ष्म्या च वासितमभूम विगाहमानाः
 श्रीरङ्गराजमिषपद्मसरः प्रसन्नम् ॥ ६५ ॥

सिंहासने कमलया क्षमया च विश्वं
 एकातपत्रयितुमस्मदसून्निषण्णम्।
 लक्ष्मीस्वयंवरसनाथितयौवनश्री-
 सौन्दर्यसंपदवलिप्तमिवालिहीय ॥ ६६ ॥

आपादमूलमणिमौळि समुल्लसन्त्या
 स्वातन्त्र्यसौहृदतरङ्गितयाऽङ्गभङ्ग्या।
 सख्यं समस्तजनचेतसि सन्दधानं
 श्रीरङ्गराजमनिमेषमनुस्त्रियास्म ॥ ६७ ॥

क्षितिकमलनिवासाकल्पवल्लीसलीलो-
 ल्लुठनदशदिशोद्बद्धौवनारम्भजृम्भः।
 श्रममपहरतां मे रङ्गधामेति तत्त-
 दुरमयफलनम्रः पत्रलः पारिजातः ॥ ६८ ॥

संभाषमाणमिव सर्ववशंवदेन
 मन्दस्मितेन मधुरेण च वीक्षणेन।

दिव्यास्त्रपुष्पितचतुर्भुजमत्युदारं
रङ्गास्पदं मम शुभाश्रयमाश्रयाणि ॥ ६९ ॥

एते शङ्खगदासुदर्शनभृतः क्षेमाङ्गरा बाहवः
पादद्वन्द्वमिदं शरण्यमभयं भद्रं च वो हे जनाः !।
इत्युचुष्यभयङ्करे करतले स्मेरेण वक्त्रेण त-
द्याकुर्वन्निव निर्वहेन्मम धुरं श्रीरङ्गसर्वसहः ॥ ७० ॥

अङ्गैरहंप्रथमिकाचरितात्मदानैः
आमोदमाननवयौवनसावलेपैः।
है ! पारिजातमिव नूतनतायमान-
शाखाशतं कथमधीमहि रङ्गधुर्यम् ॥ ७१ ॥

आलोका हृदयालवो रसवशादीशानमीषत्स्मितं
प्रच्छायानि वचांसि पद्मनिलयाचेतश्शरव्यं वपुः।
चक्षुष्मन्ति गतागतानि त इमे श्रीरङ्गशृङ्गार ! ते
भावा यौवनगन्धिनः किमपरं सिञ्चन्ति चेतांसि नः ॥ ७२ ॥

आयत्किरीटमलिकोल्लसदूर्ध्वपुण्ड्रं
आकर्णलोचनमनङ्कुशकर्णपाशम्।
उत्फुल्लवक्षसमुदायुधबाहुमर्ह-
न्नीविञ्च रङ्गपतिमञ्जपदं भजामः ॥ ७३ ॥

अञ्जन्यस्तपदाञ्जमञ्चितकटीसंवादिकौशेयकं
किञ्चित्ताण्डवगन्धिसंहननकं निर्व्याजमन्दस्मितम्।
चूडाचुम्बिमुखाम्बुजं निजभुजाविश्रान्तदिव्यायुधं
श्रीरङ्गे शरदश्शतं तत इतः पश्येम लक्ष्मीसखम् ॥ ७४ ॥

अग्रे ताक्षर्येण पश्चादहिपतिशयनेनात्मना पार्श्वयोश्च
श्रीभूमिभ्यामतृप्त्या नयनचुलकनैस्सेव्यमानामृतौघम्।
वक्त्रेणाविःस्मितेन स्फुरदभयगदाशङ्खचक्रैर्भुजाग्रैः
विश्वस्मै तिष्ठमानं शरणमशरणा रङ्गराजं भजामः ॥ ७५ ॥

आर्तापाश्रयमर्थिकल्पकमसहागस्करक्षमातलं
 सद्यस्संश्रितकामधेनुमभियत्सर्वस्वमस्मद्धनम् ।
 श्रीरङ्गेश्वरमाश्रयेम कमलाचक्षुर्महीजीवितं
 श्रीरङ्गे स सुखाकरोतु सुचिरं दास्यं च धत्तां मयि ॥ ७६ ॥

स्वफणवितानदीप्रमणिमालिसुदामरुचि-
 म्रदिमसुगन्धिभोगसुखशायितरङ्गधनम् ।
 मदभरमन्थरोच्छ्वसितनिश्चसितोत्तरलं
 फणिपतिडोलिकातलिममाश्वसिमः प्रणताः ॥ ७७ ॥

वटदलदेवकीजठरवेदशिरः कमला
 स्तनशठकोपवाग्वपुषि रङ्गगृहे शयितम् ।
 वरदमुदारदीर्घभुजलोचनसंहननं
 पुरुषमुपासिषीय परमं प्रणतार्तिहरम् ॥ ७८ ॥

उदधिपरमव्योम्नोर्विस्मृत्य पद्मवनालया-
 विनिमयमयीं निद्रां श्रीरङ्गनामनि धामनि ।
 फणिपरिवृढस्फारप्रश्वासनिःश्वसितक्रम-
 स्वलितनयनं तन्वन् मन्वीत नः परमः पुमान् ॥ ७९ ॥

जलधिमिव निपीतं नीरदेनाद्रिमब्धौ
 निहितमिव शयानं कुञ्जरं वाऽद्रिकुञ्जे ।
 कमलपदकराक्षं मेचकं धाम्नि नीले
 फणिनमधिशयानं पूरुषं वन्दिषीय ॥ ८० ॥

श्रीरङ्गेशय इह शर्म निर्मिमीतां
 आताम्राधरपदपाणिविद्रुमो नः ।
 कावेरीलहरिकरोपलाल्यमानो
 गम्भीराद्भुत इव तर्णकोऽर्णवस्य ॥ ८१ ॥

सिञ्चेदिमं च जनमिन्दिरया तटित्वान्
 भूषामणिद्युतिभिरिन्द्रधनुर्दधानः ।

श्रीरङ्गधामनि दयारसनिर्भरत्वाद्
अद्रौ शयालुरिव शीतलकालमेघः ॥ ८२ ॥

आमौलिरत्नमकरात्पुनरा च पद्भ्यां
धामक्रमोन्नमदुदारमनोहराङ्गम् ।
श्रीरङ्गशेषशयनं नयनैः पिबामः
पश्यन्मनःप्रवणमोघमिवामृतस्य ॥ ८३ ॥

अरविन्दितमङ्घ्रिपाणिवक्त्रैः
अपि तापिच्छितमञ्चिताङ्गकान्त्या ।
अधरेण च बन्धुजीवितं श्रीः
नियतं नन्दनयेत रङ्गचन्द्रम् ॥ ८४ ॥

अन्योन्यरञ्जकरुचोऽनुपमानशोभाः
दिव्यस्रगम्बरपरिष्करणाङ्गरागाः ।
संस्पर्शतः पुलकिता इव चिन्मयत्वात्
रङ्गेन्दुकान्तिमधिकामुपबृंहयन्ति ॥ ८५ ॥

द्वृतकनकजगिरिपरिमिलदुदधि-
प्रचलितलहरिवदहमहमिकया ।
स्नपयति जनमिममपहरति तमः
फणिशयमरतकमणिकिरणगणः ॥ ८६ ॥

भोगीन्द्रनिःश्वसितसौरभवर्धितं श्री
नित्यानुषक्तपरमेश्वरभावगन्धि ।
सौरभ्यमाप्लुतदिशावधि रङ्गनेतुः
आनन्दसंपदि निमज्जयते मनांसि ॥ ८७ ॥

रङ्गभर्तुरपि लोचनचर्चा
साहसावलिषु लेखयमानम् ।
पुष्पहास इति नाम दुहानं
सौकुमार्यमतिवाञ्छनसं नः ॥ ८८ ॥

एकैकस्मिन्परमवयवेऽनन्तसौन्दर्यमञ्जं
 सर्वं द्रक्ष्ये कथमिति मुधा मामथा मन्दचक्षुः।
 त्वां सौभ्रात्रव्यतिकरकरं रङ्गराजाङ्गकानां
 तल्लावण्यं परिणमयिता विश्वपारीणवृत्ति ॥ ८९ ॥

वपुर्मन्दारस्य प्रथमकुसुमोल्लाससमयः
 क्षमालक्ष्मीभृङ्गीसकलकरणोन्मादनमधु।
 विकासस्सौन्दर्यस्रजि रसिकताशीधुचुलको
 युवत्वं रङ्गेन्दोस्सुरभयति नित्यं सुभगताम् ॥ ९० ॥

किरीटचूडरत्नराजिराधिराज्यजल्पिका।
 मुखेन्दुकान्तिरुन्मुखं तरङ्गितेव रङ्गिणः ॥ ९१ ॥

शिखारत्नोद्दीपं दिशि दिशि च माणिक्यमकरी-
 लसच्छृङ्गं रङ्गप्रभुमणिकिरीटं मनुमहे।
 समुत्तुङ्गस्फीतं चिदचिदधिराजश्रिय इव
 प्रियाक्रीडं चूडामणिमपि नितम्बं तममितः ॥ ९२ ॥

विहरतु मयि रङ्गिणशूलिका
 भ्रमरकतिलकोर्ध्वपुण्ड्रोज्ज्वलम्।
 मुखममृततटाकचन्द्राम्बुज-
 स्मयहरशुचिमग्धमन्दस्मितम् ॥ ९३ ॥

मुखपुण्डरीकमुपरि त्रिकण्टकं
 तिलकाश्च केसरसमास्समौक्तिकाः।
 इह रङ्गभर्तुरभियन्मधुव्रत-
 प्रकरश्रियं भ्रमरकाणि बिभ्रति ॥ ९४ ॥

हृदयं प्रसादयति रङ्गपतेः
 मधुरोर्ध्वपुण्ड्रतिलकं ललितम्।
 अलिकार्धचन्द्रदलसंवलितां
 अमृतस्रुतिं यदभिश्ङ्कयते ॥ ९५ ॥

सरसीरुहे समवनाम्य मदात्
 उपरि प्रनृत्यदलिपङ्क्तिनिभे।
 स्फुरतो भ्रुवावुपरि लोचनयोः
 सविलासलास्यगति रङ्गभृतः ॥ ९६ ॥

स्मरशरनलिनभ्रमान्नेत्रयोः
 परिसरनमदिक्षुचापच्छवि।
 युगमुदयति रङ्गभर्तुर्भ्रुवोः
 गुरुकुलमिव शार्ङ्गनृत्तश्रियः ॥ ९७ ॥

कृपया परया करिष्यमाणे
 सकलाङ्गं किल सर्वतोऽक्षि नेत्रे।
 प्रथमं श्रवसी समास्तृणाते
 इति दैर्घ्येण विदन्ति रङ्गनेतुः ॥ ९८ ॥

श्रवोनासारोधात्तदवधिकडोलायितगते
 विशालस्फीतायद्वृचिरशिशिराताम्रधवले।
 मिथो बद्धस्पर्धस्फुरितशफरद्वन्द्वललिते
 क्रियास्तां श्रीरङ्गप्रणयिनयनाब्जे मयि दयाम् ॥ ९९ ॥

करुणामृतकूलमुद्गहैषा
 प्रणमत्स्वागतिकी प्रसन्नशीता।
 मयि रङ्गधनोपकर्णिकाऽक्ष्णोः
 सरितोर्वीक्षणवीचिसन्ततिःस्तात् ॥ १०० ॥

विलसति नासा कल्पकवल्ली
 मुग्धेव रङ्गनिलयस्य।
 स्मितमपि तन्नवकुसुमं चिबुक-
 कपोलं च पल्लवोल्लसितम् ॥ १०१ ॥

नयनशफरिविद्धौ कर्णपाशावरुद्धौ
 रुष इव लुठतोऽर्चिर्मञ्जरीरुद्गिरन्तौ।

परिमिलदलकालीशैवलामंसवेलाम्
अनुमणिमकरोद्धौ रङ्गधुर्यामृताब्धेः ॥ १०२ ॥

अधरमधुराम्भोजं तत्कर्णपाशमृणालिका-
वलयमभि मामास्तां रङ्गेन्दुवक्त्रसरश्चिरम् ।
नयनशफरं नासाशैवालवल्लरि कर्णिका-
मकरमलकश्रेणीपर्यन्तनीलवनावलि ॥ १०३ ॥

रमयतु स मां कण्ठः श्रीरङ्गनेतुरुदञ्चित-
क्रमुकतरुणग्रीवाकम्बुप्रलम्बमलिम्लुचः ।
प्रणयविलगल्लक्ष्मीविश्वंभराकरकन्दली-
कनकवलयक्रीडासङ्क्रान्तरेख इवोल्लसन् ॥ १०४ ॥

अधिष्ठानस्तम्भौ भुवनपृथुयन्त्रस्य कमला-
करेणोरालाने अरिकरिघटोन्माथमुसलौ ।
फणीन्द्रस्फीतस्रग्व्यतिकरितसन्दिग्धविभवौ
भुजौ मे भूयास्तामभयमभि रङ्गप्रणयिनः ॥ १०५ ॥

प्रतिजलधितो वेलाशय्यां विभीषणकौतुकात्
पुनरिव पुरस्कर्तुं श्रीरङ्गिणः फणिपुङ्गवे ।
समुपदधतः कञ्चित्कञ्चित्प्रसारयतो भुज-
द्वयमपि सदा दानश्रद्धालु दीर्घमुपास्महे ॥ १०६ ॥

कुसुमभरालसौ स्फटिकवेदिशयौ विटपा-
वमरतरोः परं परिहसत् पृथु रङ्गभुजः ।
बहुमणिमुद्रिकाकनककङ्कणदोर्वलयैः
किसलयि दोर्ढ्यं फणिनि निर्भरसुप्तमिमः ॥ १०७ ॥

मद्रक्षाव्रतकौतुके सुकटके विक्रान्तिकर्णे जपे
शार्ङ्गज्याकिणकर्कशिम्नि सुमनस्सङ्ग्रोहने मार्दवे ।
दोर्ढ्यं बहुश प्रलोभ्य कमलालीलोपधानं भवत्
तच्चित्रालकमुद्रितं विजयते श्रीरङ्गसंसङ्गिनः ॥ १०८ ॥

भवार्तानां वक्त्रामृतसरसि मार्गं दिशदिव
 स्वयं वक्त्रेणेदं वरदमिति सन्दर्शितमिव ।
 कराम्भोजं पङ्केरुहवनरुषा पाटलमिव
 श्रयामि श्रीरङ्गेशयितुरुपधानीकृतमहम् ॥ १०९ ॥

किरीटं श्रीरङ्गेशयितुरुपधानीकृतभुजः
 विधीशाधीशत्वाद्दुटत इति संस्पृश्य वदति ।
 निहीनानां मुख्यं शरणमिति बाहुस्तदितरः
 स्फुटं ब्रूते पादाम्बुजयुगळमाजानुनिहितः ॥ ११० ॥

मलयजशशिलिप्तं मालतीदामतल्पं
 सुमणिसरवितानं कौस्तुभस्वस्तिदीपम् ।
 दनुजवृषविषाणोल्लेखचित्रं च लक्ष्मी-
 ललितगृहमुपासे रङ्गसर्वसहोरः ॥ १११ ॥

हारस्फारितफेनमंशुलहरीमालर्द्धि मुक्ताफल-
 श्रेणीशीकरदुर्दिनं तत इतो व्याकीर्णरत्नोत्करम् ।
 आविःकौस्तुभलक्ष्मि रङ्गवसतेर्निस्सीमभूमाद्भुतं
 वक्षो मन्दरमथ्यमानजलधिश्लाघं विलोकेमहि ॥ ११२ ॥

वक्षःस्थल्यां तुलसिकमलाकौस्तुभैर्वैजयन्ती
 सर्वेशत्वं कथयतितरां रङ्गधाम्नस्तदास्ताम् ।
 कूर्मव्याघ्रीनखपरिमिलत्पञ्चहेती यशोदा-
 नद्वा मौग्याभरणमधिकं नस्समाधिं धिनोति ॥ ११३ ॥

कियान् भरो मम जगदण्डमण्डली-
 त्यतृप्तिः क्रशितमिवोदरं विभोः ।
 रिरक्षिषोचितजगतीपरम्परां
 परामिव प्रथयति नाभिपङ्कजम् ॥ ११४ ॥

त्रिविधचिदचिद्बृन्दं तुन्दावलम्बिवलित्रयं
 विगणयदिवैश्वर्यं व्याख्याति रङ्गमहेशितुः ।

प्रणतवशतां ब्रूते दामोदरत्वकरः किणः
तदुभयगुणाकृष्टं पट्टं किलोदरबन्धनम् ॥ ११५ ॥

त्रयो देवास्तुल्यास्त्रितयमिदमद्वैतमधिकं
त्रिकादस्मात्तत्त्वं परमिति वितर्कान् विघटयन्।
विभोर्नाभीपद्मो विधिशिवनिदानं भगवतः
तदन्यद्भ्रूमङ्गीपरवदिति सिद्धान्तयति नः ॥ ११६ ॥

गर्भे कृत्वा गोप्तुमनन्तं जगदन्तः
मज्जद्भ्रम्या वाञ्छति साम्यं ननु नाभिः।
उत्क्षिप्यैतत्प्रेक्षितुमुद्यद्भ्रमिभूयं
नाभीपद्मो रंहति रङ्गायतनाब्धेः ॥ ११७ ॥

मदमिव मधुकैटभस्य रम्भा-
करभकरीन्द्रकराभिरूप्यदर्पम्।
स्फुटमिव परिभूय गर्वगुर्वोः
किमुपमिमीमहि रङ्गकुञ्जरोर्वोः ॥ ११८ ॥

कटीकान्तिसंवादिचातुर्यं नीवी-
लसद्रत्नकाञ्चीकलापानुलेपम्।
महाभ्रंलिहन्मेरुमाणिक्यसानूः
इवाभाति पीताम्बरं रङ्गबन्धोः ॥ ११९ ॥

भर्मस्थलांशुपरिवेष इवाम्बुराशेः
सन्ध्याम्बुवाहनिकुरम्बमिवाम्बरस्य।
शम्पाकदम्बकमिवाम्बुमुचो मना नः
पीताम्बरं पिबति रङ्गधुरन्धरस्य ॥ १२० ॥

वैभूषण्यां कान्तिराङ्गी निमग्ना
विष्वद्रीची क्वापि सोन्मादवृत्तिः।
जाने जानुद्वन्द्ववार्ताविवर्तो
जातः श्रीमद्रङ्गतुङ्गालयस्य ॥ १२१ ॥

श्रीरङ्गेशयजङ्घे श्रीभूम्यामर्शहर्षकण्टकिते।
तत्केलिनलिनमांसलनालद्वयललितमाचरतः ॥ १२२ ॥

वन्दारुवृन्दारकमौलिमाला-
युञ्जानचेतः कमलाकरेभ्यः।
सङ्क्रान्तरागाविव पादपद्मौ
श्रीरङ्गभर्तुर्मनवै नवै च ॥ १२३ ॥

यद्बृन्दावनपण्डितं दधिरवैर्यत्ताण्डवं शिक्षितं
यल्लक्ष्मीकरसौख्यसाक्षि जलजप्रस्पर्धमानर्द्धि यत्।
यद्भक्तेष्वजलस्थलजमपि यद्दूत्यप्रसङ्गोत्सुकं
तद्विष्णोः परमं पदं वहतु नः श्रीरङ्गिणो मङ्गळम् ॥ १२४ ॥

शिञ्जानश्रुतिशिञ्जिनीमणिरवैर्वज्रारविन्दध्वज-
च्छत्रीकल्पकशङ्खचक्रमुकुरैस्तैश्च रेखामयैः।
ऐश्वर्येण जयं त्रिविक्रममुखं घुष्यद्विराम्रेडितं
श्रीरङ्गेशयपादपङ्कजयुगं वन्दामहे सुन्दरम् ॥ १२५ ॥

पुनानि भुवनान्यहं बहुमुखीति सर्वाङ्गुली
झलज्झलितजाह्नवीलहरिवृन्दसन्देहदाः।
दिवा निशि च रङ्गिणश्चरणचारुकल्पद्रुम-
प्रवालनवमञ्जरीः नखरुचीर्विगाहेमहि ॥ १२६ ॥

श्रीरङ्गेन्दोः पदकिसलये नीलमञ्जीरमैत्र्या
वन्दे वृन्तप्रणयिमधुपत्रातराजीवजैत्रे।
नित्याभ्यर्चानतविधिमुखस्तोमसंशय्यमानैः
हेमाम्भोजैर्निविडनिकटे रामसीतोपनीतैः ॥ १२७ ॥

॥ श्रीरङ्गराजस्तवे पूर्वशतकं समाप्तम् ॥

श्रीरङ्गराजस्तवे उत्तरशतकम्

श्रीपराशरभट्टार्यः श्रीरङ्गेशपुरोहितः।

श्रीवत्साङ्कसुतः श्रीमान् श्रेयसे मेऽस्तु भूयसे ॥

हर्तुं तमस्सदसती च विवेक्तुमीशो
मानं प्रदीपमिव कारुणिको ददाति।
तेनावलोक्य कृतिनः परिभुञ्जते तं
तत्रैव केऽपि चपलाश्शलभीभवन्ति ॥ १ ॥

या वेदबाह्याः स्मृतयोऽर्हदादेः
वेदेषु याः काश्च कुदृष्टयस्ताः।
आगस्कृतां रङ्गनिधे ! त्वदध्व-
न्यन्यङ्करण्यः स्मृतवान् मनुस्तत् ॥ २ ॥

प्रत्यक्षप्रमथनपश्यतोहरत्वात्
निर्दोषश्रुतिविमतेश्च बाह्यवर्त्म।
दुस्तर्कप्रभवतया च वक्तृदोष-
स्पृष्ट्या च प्रजहति रङ्गविन्द ! वृद्धाः ॥ ३ ॥

अवयवितयेदङ्कुर्वणैर्बहिष्करणैर्वपुः
निरवयवकोऽहङ्कारार्हः पुमान् करणातिगः।
स्फुरति हि जनाः प्रत्यासत्तेरिमौ न विविञ्चते
तदधिकुरुतां शास्त्रं रङ्गेश ! ते परलोकिनि ॥ ४ ॥

प्रत्यक्षा श्रुतिरर्थधीश्च न तथा दोषास्तदर्थः पुनः
धर्माधर्मपरावेश्वरमुखः प्रत्यक्षबाध्यो न च।
तच्चार्वकमतेऽपि रङ्गरमण ! प्रत्यक्षवत् सा प्रमा
योगोन्मीलितधीस्तदर्थमथवा प्रत्यक्षमीक्षेत सः ॥ ५ ॥

न सदसदुभयं वा नोभयस्माद्बहिर्वा
जगदिति न किलैकां कोटिमाटीकते तत्।

इति निरुपधि सर्वसर्विकातो निषेधन्
वरद ! सुगतपाशश्चोरलावं विलाव्यः ॥ ६ ॥

प्रतीतिश्चेदिष्टा न निखिलनिषेधो यदि न को
निषेद्धाऽतो नेष्टो निरुपधिनिषेधस्सदुपधौ ।
निषेधेऽन्यत्सिध्येत् वरद ! घटभङ्गे शकलवत्
प्रमाशून्ये पक्षे श्रुतिरपि मतेऽस्मिन्विजयताम् ॥ ७ ॥

योगाचारो जगदपलपत्यत्र सौत्रान्तिकस्त-
त्थीवैचित्र्यादनुमितिपदं वक्ति वैभाषिकस्तु ।
प्रत्यक्षं तत्क्षणिकयति ते रङ्गनाथ ! त्रयोऽपि
ज्ञानात्मत्वक्षणभिदुरते चक्षते तान् क्षिपामः ॥ ८ ॥

जगद्भङ्कुरं भङ्गुरा बुद्धिरात्मे-
त्यसद्वेत्तभावे तथा वेद्यवित्त्योः ।
क्षणध्वंसतश्च स्मृतिप्रत्यभिज्ञा-
दरिद्रं जगत्स्यादिदं रङ्गचन्द्र ! ॥ ९ ॥

अहमिदमभिवेद्गीत्यात्मवित्त्योर्विभेदे
स्फुरति यदि तदैक्यं बाह्यमप्येकमस्तु ।
प्रमितिर्पि मृषा स्यान्मेयमिथ्यात्ववादे
यदि तदपि सहेरन् दीर्घमस्मन्मतायुः ॥ १० ॥

एतद्रामास्त्रं दलयतु कलिर्ब्रह्ममीमांसकांश्च
ज्ञप्तिर्ब्रह्मैतज्ज्वलदपि निजाविद्यया बम्भ्रमीति ।
तस्य भ्रान्तिं तां श्लथयति जिताद्वैतविद्यस्तु जीवो
यद्यद् दृश्यं तद्वितथमिति ये ज्ञापयाञ्चक्रुरज्ञाः ॥ ११ ॥

अङ्गीकृत्य तु सप्तभङ्गिकुसृतिं स्यादस्तिनास्त्यात्मिकां
विश्वं त्वद्विभवं जगज्जिनमते नैकान्तमाचक्षते ।
भिन्नाभिन्नमिदं तथा जगदुषे वन्ध्या ममाम्बेतिवत्
नुत्नब्रह्मविदे रहः परमिदं रङ्गेन्द्र ! ते चक्षताम् ॥ १२ ॥

कणचरचरणाक्षौ भिक्षमाणौ कुतर्कैः

श्रुतिशिरसि सुभिक्षं त्वज्जगत्कारणत्वम्।

अणुषु विपरिणाम्य व्योमपूर्वं च कार्यं

तव भवदनपेक्षं रङ्गभर्तर्ब्रुवाते ॥ १३ ॥

वेदे कर्त्राद्यभावाद्बलवति हि नयैस्त्वन्मुखे नीयमाने

तन्मूलत्वेन मानं तदितरदखिलं जायते रङ्गधामन् !।

तस्मात्साङ्ख्यं सयोगं सपशुपतिमतं कुत्रचित्पञ्चरात्रं

सर्वत्रैव प्रमाणं तदिदमवगतं पञ्चमादेव वेदात् ॥ १४ ॥

सञ्चष्टे नेश्वरं त्वां पुरुषपरिषदि न्यस्य यद्वाऽऽन्यपर्यात्

साङ्ख्यो योगी च काक्वा प्रतिफलनमिवैश्वर्यमूचे कयाचित्।

भिक्षौ शैवस्सुराजम्भवमभिमनुते रङ्गराजातिरागात्

त्वां त्वामेवाभ्यधास्त्वं ननु परविभवव्यूहनाढ्यम्भविष्णुम् ॥ १५ ॥

इति मोहनवर्त्मना त्वयाऽपि

ग्रथितं बाह्यमतं तृणाय मन्ये।

अथ वैदिकवर्मवर्मितानां

मनिताहे कुदृशां किमीश ! वर्त्म ॥ १६ ॥

संस्कारं प्रतिसञ्चरेषु निदधत्सर्गेषु तत्स्मारितं

रूपं नाम च तत्तदर्हनिवहे व्याकृत्य रङ्गास्पद !।

सुप्तोद्बुद्धविरिञ्चिपूर्वजनतामध्याप्य तत्तद्धितं

शासन्नस्मृतकर्तृकान् वहसि यद्वेदाः प्रमाणं ततः ॥ १७ ॥

शीक्षायां वर्णशिक्षा पदसमधिगमो व्याक्रियानिर्वचोभ्यां

छन्दश्छन्दश्चित्तौ स्याद्गमयति समयं ज्यौतिषं रङ्गनाथ !।

कल्पेऽनुष्ठानमुक्तं ह्युचितगमितयोर्न्यायमीमांसयोस्स्यात्

अर्थव्यक्तिः पुराणस्मृतिषु तदनुगास्त्वां विचिन्वन्ति वेदाः ॥ १८ ॥

आदौ वेदाः प्रमाणं स्मृतिरूपकुरुते सेतिहासैः पुराणैः

न्यायैस्सार्धं त्वदर्चाविधिमुपरि परिक्षीयते पूर्वभागः।

ऊर्ध्वो भागस्त्वदीहागुणविभव परिज्ञापनैस्त्वत्पदाप्तौ
वेद्यो वेदैश्च सर्वैरहमिति भगवन् ! स्वेन च व्याचकर्त्त ॥ १९ ॥

क्रिया तच्छक्तिर्वा किमपि तदपूर्वं पितृसुर-
प्रसादो वा कर्तुः फलद इति रङ्गेश ! कुदृशः ।
त्वदर्चेष्टापूरते फलमपि भवत्प्रीतिजमिति
त्रयीवृद्धास्तत्तद्विधिरपि भवत्प्रेरणमिति ॥ २० ॥

आज्ञा ते सनिमित्तनित्यविधयः स्वर्गादिकाम्यद्विधिः
सोऽनुज्ञा शठचित्तशास्त्रवशतोपायोऽभिचारश्रुतिः ।
सर्वोयस्य समस्तशासितुरहो ! श्रीरङ्गसर्वस्व ! ते
रक्षाकूतनिवेदिनी श्रुतिरसौ त्वन्नित्यशास्तिस्ततः ॥ २१ ॥

अत्रास्ते निधिरितिवत्पुमर्थभूते
सिद्धार्था अपि गुणरूपवृत्तवादाः ।
रङ्गेश ! त्वयि सकलास्समन्वयन्ते
नोपासाफलविधिभिर्विशेष एषाम् ॥ २२ ॥

देहो देहिनि कारणे विकृतयो जातिर्गुणाः कर्म च
द्रव्ये निष्ठितरूपबुद्धिवचनास्तात्स्थ्यात् तथेदं जगत् ।
विश्वं त्वय्यभिमन्यसे जगदिषे तेनाद्वितीयस्ततः
मायोपाधिविकारसङ्करकथा का नाम रङ्गेश्वर ! ॥ २३ ॥

स्थित्युत्पत्तिप्रवृत्तिग्रसननियमनव्यापनैरात्मनस्ते
शेषोऽशेषः प्रपञ्चो वपुरिति भवतस्तस्य चाभेदवादाः ।
सर्वं खल्वैतदात्म्यं सकलमिदमहं तत्त्वमस्येवमाद्याः
व्याख्याता रङ्गधामप्रवण ! विजयिभिर्वैदिकैस्सार्वभौमैः ॥ २४ ॥

सराजकमराजकं पुनरनेकराजं तथा
यथाभिमतराजकं जगदिदं जजल्पुर्जडाः ।
जगाववशचित्रतातरतमत्वतर्काङ्गिका
श्रुतिश्चिदचिती त्वया वरद ! नित्यराजन्वती ॥ २५ ॥

ब्रह्माद्यास्सृज्यवर्गे भ्रुकुटिभटतयोद्घाटिता नावतार-
 प्रस्तावे तेन न त्वं न च तव सदृशा विश्वमेकातपत्रम्।
 लक्ष्मीनेत्रा त्वयेति श्रुतिमुनिवचनैस्त्वत्परैरर्पयामः
 श्रीरङ्गाम्भोधिचन्द्रोदय ! जलमुचितं वादिकौतस्कुतेभ्यः ॥ २६ ॥

दोषोपधावधिसमातिशयानसङ्ख्या
 निर्लेपमङ्गलगुणौघदुघाष्पडेताः।
 ज्ञानैश्वरीशकनवीर्यबलार्चिषस्त्वां
 रङ्गेश ! भास इव रत्नमनर्घयन्ति ॥ २७ ॥

युगपदनिशमक्षैः स्वैः स्वतो वाऽऽक्षकार्ये
 नियममनियमं वा प्राप्य रङ्गाधिराज !।
 करतलवदशेषं पश्यसि स्वप्रकाशं
 तदवरणममोघं ज्ञानमाम्नासिषुस्ते ॥ २८ ॥

नयनश्रवणो दृशा शृणो-
 ष्यथ ते रङ्गपते ! महेशितुः।
 करणैरपि कामकारिणः
 घटते सर्वपथीनमीक्षणम् ॥ २९ ॥

सार्वज्येनाज्ञमूलं जगदभिदधतो वारितास्साक्षिमात्रात्
 साङ्ख्योक्तात्कारणं त्वां परयति भगवन्नैश्वरी रङ्गशायिन् !।
 अप्रेर्योऽन्यैः स्वतन्त्रोऽप्रतिहति सदसत्कर्मचैत्र्या विचित्रं
 यत्रेच्छालेशतस्त्वं युगपदगणयन् विश्वमाविश्चकर्थ ॥ ३० ॥

कार्येऽनन्ते स्वतनुमुखतस्त्वामुपादानमाहुः
 सा ते शक्तिस्सुकरमितरच्चेति वेलां विलङ्घ्य।
 इच्छा यावद्विहरति सदा रङ्गराजानपेक्षा
 सैवैशानादतिशयकरी सोर्णनाभौ विभाव्या ॥ ३१ ॥

स्वमहिमस्थितिरीश ! भृशक्रियो-
 ऽप्यकलितश्रम एव बिभर्षि यत्।

वपुरिव स्वमशेषमिदं बलं
तव पराश्रितकारणवारणम् ॥ ३२ ॥

मृगनाभिगन्ध इव यत्सकलार्थान्
निजसन्निधेरविकृतो विकृणोषि।
प्रियरङ्ग ! वीर्यमिति तत्तु वदन्ते
सविकारकारणमितो विनिवार्यम् ॥ ३३ ॥

सहकार्यपेक्षमपि हातुमिह
तदनपेक्षकर्तृता।
रङ्गधन ! जयति तेज इति प्रण-
तार्तिजित् प्रतिभटाभिभावुकम् ॥ ३४ ॥

मर्त्योत्थायं विरिञ्चावधिकमुपरि चोत्प्रेक्ष्य मीमांसमाना
रङ्गेन्द्रानन्दवल्ली तव गुणनिवहं यौवनानन्दपूर्वम्।
न स्वार्थं स्पष्टुमीष्टे स्वलति पथि परं मूकलायं निलिल्ये
हन्तैवं त्वद्गुणानां अवधिगणनयोः का कथा चित्तवाचोः ॥ ३५ ॥

न्यधायिषत ये गुणा निधिनिधायमारण्यके-
ष्वमी म्रदिमचातुरीप्रणतचापलक्षान्तयः।
दयाविजयसौन्दरीप्रभृतयोऽपि रत्नौघवत्
जगद्व्यवहृतिक्षमा वरद ! रङ्गरत्नापणे ॥ ३६ ॥

यमाश्रित्यैवात्मंभरय इव ते सद्गुणगणाः
प्रथन्ते सोऽनन्तस्ववशघनशान्तोदितदशः।
त्वमेव त्वां वेत्थ स्तिमितवितरङ्गं वरद ! भोः !
स्वसंवेद्यस्वात्मद्वयसबहुलानन्दभरितम् ॥ ३७ ॥

आघ्रायेश्वरगन्धमीशसदृशंमन्यास्तवेन्द्रादयो
मुह्यन्ति त्वमनाविलो निरवधेर्भूमनः कणेहत्य यत्।
चित्रीयेमहि नात्र रङ्गरसिक ! त्वं त्वन्महिम्नः परः
वैपुल्यान्महितः स्वभाव इति वा किन्नाम सात्म्यं न ते ॥ ३८ ॥

षाड्गुण्याद्वासुदेवः पर इति स भवान् मुक्तभोग्यो बलाढ्यात्
 बोधात् सङ्कर्षणस्त्वं हरति वितनुषे शास्त्रमैश्वर्यवीर्यात्।
 प्रदुम्नस्सर्गधर्मो नयसि च भगवन् शक्तितेजोऽनिरुद्धः
 बिभ्राणः पासि तत्त्वं गमयसि च तथा व्यूह्य रङ्गाधिराज ! ॥ ३९ ॥

जाग्रत्स्वप्नात्यलसतुरीय-
 प्रायध्यातृक्रमवदुपास्यः।
 स्वामिंस्तत्तत्सहपरिबर्हः
 चातुर्व्यूहं वहसि चतुर्धा ॥ ४० ॥

अचिदविशेषितान् प्रलयसीमनि संसरतः
 करणकळेबैरैर्घटयितुं दयमानमनाः।
 वरद ! निजेच्छयैव परवानकरोः प्रकृतिं
 महदभिमानभूतकरणावलिकोरकिणीम् ॥ ४१ ॥

निम्नोन्नतं च करुणं च जगद्विचित्रं
 कर्म व्यपेक्ष्य सृजतस्तव रङ्गशेषिन्।
 वैषम्यनिर्घृणतयोर्न खलु प्रसक्तिः
 तत्ब्रह्मसूत्रसचिवाः श्रुतयो गृणन्ति ॥ ४२ ॥

स्वाधीने सहकारिकारणगणे कर्तुंशरीरेऽथवा
 भोक्तुः स्वानुविधापराधविधयोः राज्ञो यथा शासितुः।
 दातुर्वाऽर्थिजने कटाक्षणमिव श्रीरङ्गसर्वस्व ! ते
 स्रष्टुस्सृज्यदशाव्यपेक्षणमपि स्वातन्त्र्यमेवावहेत् ॥ ४३ ॥

प्रलयसमयसुप्तं स्वं शरीरैकदेशं
 वरद ! चिदचिदाख्यं स्वेच्छया विस्तृणानः।
 खचितमिव कलापं चित्रमातत्य धून्वन्
 अनुशिखिनि शिखीव क्रीडसि श्रीसमक्षम् ॥ ४४ ॥

भूयो भूयस्त्वयि हितपरेऽप्युत्पथानात्मनीन-
 स्रोतोमग्नानपि पथि नयंस्त्वं दुराशावशेन।

रुग्णे तोके स्व इव जननी तत्कषायं पिबन्ती
तत्तद्वर्णाश्रमविधिवशः क्लिश्यसे रङ्गराज ! ॥ ४५ ॥

सार्व ! त्वत्कं सकलचरितं रङ्गधामन् ! दुराशा
पाशेभ्यस्स्यान्न यदि जगतां जातु मूर्खोत्तराणाम् ।
निस्तन्द्रालोस्तव नियमतो नर्तुलिङ्गप्रवाहा
सर्गस्थेमप्रभृतिषु सदाजागरा जाघटीति ॥ ४६ ॥

सुहृदिव निगलादौरुन्मदिष्णुं नृशंसं
त्वमपि निरयपूर्वेर्दण्डयन् रङ्गनेतः ! ।
तदितरमपि बाधात्रायसे भोगमोक्ष-
प्रदिरपि तव दण्डापूपिकातस्सुहृत्वम् ॥ ४७ ॥

धृतिनियमनरक्षाविक्षणैश्शास्त्रदान-
प्रभृतिभिरचिकित्स्यान् प्राणिनः प्रेक्ष्य भूयः ।
सुरमनुजतिरश्वां सर्वथा तुल्यधर्मा
त्वमवतरसि देवोऽजोऽपि सन्नव्ययात्मा ॥ ४८ ॥

अनुजनुरनुरूपरूपचेष्टा
न यदि समागममिन्दिराऽकरिष्यत् ।
असरसमथवाऽप्रियम्भविष्णु
ध्रुवमकरिष्यत रङ्गराजनर्म ॥ ४९ ॥

गरीयस्त्वं परिजानन्ति धीराः
परं भावं मनुजत्वादिभूष्णुम् ।
अजानन्तस्त्ववजानन्ति मूढाः
जनिघ्नं ते भगवञ्जन्म कर्म ॥ ५० ॥

मध्ये विरिञ्चगिरिशं प्रथमावतारः
तत्साम्यतः स्थगयितुं तव चेत् स्वरूपम् ।
किं ते परत्वपिशुनैरिह रङ्गधामन् !
सत्त्वप्रवर्तनकृपापरिपालनादौः ॥ ५१ ॥

मधुः कैटभश्चेति रोधं विधूय
 त्रयीदिव्यचक्षुर्विधातुर्विधाय।
 स्मरस्यङ्ग ! रङ्गिस्तुरङ्गावतारः
 समस्तं जगज्जीवयिष्यस्यकस्मात् ॥ ५२ ॥

रङ्गधे ! तिमिरघस्मरशीत-
 स्वच्छहंसतनुरिन्दुरिवोद्यन्।
 वेदभाभिरनुजग्रहिथाऽऽर्तान्
 ज्ञानयज्ञसुधयैव समृद्धयन् ॥ ५३ ॥

वटदलमधिशय्य रङ्गधामन् !
 शयित इवार्णवतर्णकः पदाब्जम्।
 अधिमुखमुदरे जगन्ति मातुं
 निदधित वैष्णवभोग्यलिप्सया वा ॥ ५४ ॥

उन्मूल्याहर मन्दराद्रिमहिना तं सम्बधानामुना
 दोर्मिश्चञ्चलमालिकैश्च दधिनिर्माथं मथानाम्बुधिम्।
 श्रीरङ्गेश्वर ! चन्द्रकौस्तुभसुधापूर्वं गृहाणेति ते
 कुर्वाणस्य फलेग्रहिर्हि कमलालाभेन सर्वः श्रमः ॥ ५५ ॥

देवीहस्ताम्बुजेभ्यश्चरणकिसलये संवहद्भयोऽपहृत्य
 प्रत्यस्यानन्तभोगं झटिति चलपुटे चक्षुषी विस्तृणानः।
 आक्षिप्योरश्च लक्ष्म्याः स्तनकलशकनत्कुङ्कुमस्तोमपङ्कात्
 देवः श्रीरङ्गधामा गजपतिघुषिते व्याकुलः स्तात् पुरो नः ॥ ५६ ॥

अतन्त्रितचमूपतिप्रहितहस्तमस्वीकृत-
 प्रणीतमणिपादुकं किमिति चाकुलान्तःपुरम्।
 अवाहनपरिष्क्रियं पतगराजमारोहतः
 करिप्रवरबृंहिते भगवतस्त्वरायै नमः ॥ ५७ ॥

यं पश्यन्विश्वधुर्यां धियमसकृदथो मन्थरां मन्यमानः
 हुङ्कारास्फालनाङ्घ्रिप्रहतिभिरपि तं ताक्षर्यमध्यक्षिपस्त्वम्।

किञ्चोदञ्चन्नृदस्थास्तमथ गजपतेर्बृहिते जृम्भमाणे
देव ! श्रीरङ्गबन्धो ! प्रणमति हि जने कान्दिशीकी दशा ते ॥ ५८ ॥

श्रीरङ्गेशय ! शरणं ममासि वात्या-
व्यालोलत्कमलतटाकताण्डवेन ।
स्रग्भूषाम्बरमयथायथं दधानः
धिङ्गामित्यनुगजगर्जमाजगन्थ ॥ ५९ ॥

मीनतनुस्त्वं नावि निधाय
स्थिरचरपरिकरमनुमनु भगवन् ! ।
वेदसनाभिस्वोक्तिविनोदैः
अकलितलयभयलवममुमवहः ॥ ६० ॥

श्रीनयनाभोद्भासुरदीर्घ
प्रविपुलसुरुचिरशुचिशिशिरवपुः ।
पक्षनिगीर्णोद्गीर्णमहाब्धि
स्थलजलविहरणरतगतिरचरः ॥ ६१ ॥

चकर्थ श्रीरङ्गिन् ! निखिलजगदाधारकमठो
भवन् धर्मान् कूर्मः पुनरमृतमन्थाचलधरः ।
जगन्थ श्रेयस्त्वं मरकतशिलापीठललितं
जलादुद्वल्लक्ष्मीपदकिसलयन्याससुलभम् ॥ ६२ ॥

हृदि सुररिपोर्दंष्ट्रोत्खाते क्षिपन् प्रलयार्णवं
क्षितिकुचतटीमर्चन् दैत्यास्रकुङ्कुमचर्चया ।
स्फुटधुतसटाभ्राम्यद्ब्रह्मस्तवोन्मुखबृंहितः
शरणमसि मे रङ्गिंस्त्वं मूलकोलतनुर्भवन् ॥ ६३ ॥

नृहरिदशयोः पश्यन्नौत्पत्तिकं घटनाद्भुतं
नरमुत हरिं दृष्ट्वैकैकं समुद्विजते जनः ।
इति किल सिताक्षीरन्यायेन सङ्गमिताङ्गकं
स्फुटसटमहादंष्ट्रं रङ्गेन्द्रसिंहमुपास्महे ॥ ६४ ॥

द्विषाणद्वेषोद्यन्नयनवनवह्निप्रशमन-
 भ्रमल्लक्ष्मीवक्त्रप्रहितमधुगण्डूषसुषमैः ।
 नखक्षुण्णारातिक्षतजपटलैराप्लुतसटा-
 च्छटास्कन्धो रुन्धे रुतितमिह पुंस्पञ्चवदनः ॥ ६५ ॥

नखाग्रग्रस्तेऽपि द्विषति निजभक्तद्रुहि रुषः
 प्रकर्षाद्विष्णुत्वद्विगुणपरिणाहोत्कटतनुः ।
 विरुद्धे वैयग्रीसुघटितसमानाधिकरणे
 नृसिंहत्वे बिभ्रद्वरद ! बिभरामासिथ जगत् ॥ ६६ ॥

दैत्यौदार्येन्द्रयाञ्जाविहतिमपनयन् वामनोऽर्थी त्वमासीः
 विक्रान्ते पादपद्मे त्रिजगदणुसमं पांसुलीकृत्य लिल्ये ।
 नाभीपद्मञ्च मानक्षममिव भुवनग्राममन्यं सिसृक्षुः
 तस्थौ रङ्गेन्द्र ! वृत्ते तव जयमुखरो डिण्डिमस्तत्र वेदः ॥ ६७ ॥

भवान् रामो भूत्वा परशुपरिकर्मा भृगुकुलात्
 अलावीद्भूपालान् पितृगणमताप्सीत्तदसृजा ।
 भुवो भाराक्रान्तं लघु तलमुपाचीकूपदिति
 द्विषामुग्रं पश्योऽप्यनघ ! मम मा जीगणदघम् ॥ ६८ ॥

मनुजसमयं कृत्वा नाथावतेरिथ पद्मया
 क्वचन विपिने सा चेदन्तर्धिनर्म विनिर्ममे ।
 किमथ जलधिं बध्वा रक्षो विधीशवरोद्धतं
 बलिमुखकुलोच्छिष्टं कुर्वन् रिपुं निरपत्रयः ॥ ६९ ॥

यद्द्यूते विजयापदानगणना कालिङ्गदन्ताङ्कुरैः
 यद्विश्लेषलवोऽपि कालियभुवे कोलाहलायामवत् ।
 दूत्येनापि च यस्य गोपवनिताः कृष्णागसां व्यस्मरन्
 तं त्वां क्षेमकृषीबलं हलधरं रङ्गेश ! भक्तास्महे ॥ ७० ॥

आकण्ठवारिभरमन्थरमेघदेश्यं
 पीताम्बरं कमललोचनपञ्चहेति ।

ब्रह्म स्तनन्धयमयाचत देवकी त्वां
श्रीरङ्गकान्त ! सुतकाम्यति काऽपरैवम् ॥ ७१ ॥

शैलोऽग्निश्च जलांबभूव मुनयो मूढांबभूवुर्जडाः
प्राज्ञामासुरगास्सगोपममृतामासुर्महाशीविषाः ।
गोव्याघ्रास्सहजांबभूवुरपरे त्वन्यांबभूवुः प्रभो !
त्वं तेष्वन्यतमांबभूविथ भवद्वेणुक्वणोन्माथने ॥ ७२ ॥

कल्कितनुर्धरणीं लघयिष्यन्
कलिकलुषान् विलुनासि पुरा त्वम् ।
रङ्गनिकेत ! लुनीहि लुनीही-
त्यखिलमरुन्तुदमद्य लुनीहि ॥ ७३ ॥

आस्तां ते गुणराशिवद्गुणपरीवाहात्मनां जन्मनां
सङ्ख्या भौमनिकेतनेष्वपि कुटीकुञ्जेषु रङ्गेश्वर ! ।
अर्च्यस्सर्वसहिष्णुरर्चकपराधीनाखिलात्मस्थितिः
प्रीणीषे हृदयालुमिस्तव ततश्शीलाज्जडीभूयते ॥ ७४ ॥

श्रीमद्व्योम नसीम वाङ्मनसयोस्सर्वेऽवताराः
क्वचित् काले विश्वजनीनमेतदितिधीः श्रीरङ्गधामन्यथ ।
आर्तस्वागतिकैः कृपाकलुषितैरालोकितैरार्द्रयन्
विश्वत्राणविमर्शनस्खलितया निद्रासि जागर्यया ॥ ७५ ॥

सर्गाभ्यासविशालया निजधिया जानन्ननन्तेशयं
भारत्या सहधर्मचाररतया स्वाधीनसङ्कीर्तनः ।
कल्पानेव बहून् कमण्डलुगलङ्गाप्लुतोऽपूजयत्
ब्रह्मा त्वां मुखलोचनाञ्जलिपुटैः पद्मैरिवाऽऽवर्जितैः ॥ ७६ ॥

मनुकुलमहीपालव्यानम्रमौलिपरम्परा-
मणिमकरिकारोचिर्नीराजिताङ्घ्रिसरोरुहः ।
स्वयमथ विभो ! स्वेन श्रीरङ्गधामनि मैथिली-
रमणवपुषा स्वार्हाण्याराधनान्यसि लम्मितः ॥ ७७ ॥

मन्वन्ववाये द्रुहिणे च धन्ये
 विभीषणेनैव पुरस्कृतेन।
 गुणैर्दरिद्राणामिमं जनं त्वं
 मध्येसरिन्नाथ ! सुखाकरोषि ॥ ७८ ॥

तेजः परं तत्सवितुर्वरेण्यं
 धाम्ना परेणाप्रणखात्सुवर्णम्।
 त्वां पुण्डरीकेक्षणमामनन्ति
 श्रीरङ्गनाथं तमुपासिषीय ॥ ७९ ॥

आत्माऽस्य गन्तुः परितस्थुषश्च
 मित्रस्य चक्षुर्वरुणस्य चाग्नेः।
 लक्ष्म्या सहोत्पत्तिकगाढबन्धं
 पश्येम रङ्गे शरदश्शतं त्वाम् ॥ ८० ॥

यस्यास्मि पत्युर्न तमन्तरेमि
 श्रीरङ्गतुङ्गायतने शयानम्।
 स्वभावदास्येन च योऽहमस्मि
 स सन् यजे ज्ञानमयैर्मखैस्तम् ॥ ८१ ॥

आयुः प्रजानाममृतं सुराणां
 रङ्गेश्वरं त्वां शरणं प्रपद्ये।
 मां ब्रह्मणेऽस्मै महसे तदर्थं
 प्रत्यञ्चमेनं युनजै परस्मै ॥ ८२ ॥

आर्तिं तितीर्षुरथ रङ्गपते ! धनायन्
 आत्मम्भरिर्विविदिषुर्निजदास्यकाम्यन्।
 ज्ञानीत्यमून् सममथास्सममत्युदारान्
 गीतासु देव ! भवदाश्रयणोपकारान् ॥ ८३ ॥

नित्यं काम्यं परमपि कतिचित्
 त्वय्यध्यात्मस्वमतिभिरममाः।

न्यस्यासङ्गा विदधति विहितं
श्रीरङ्गेन्दो ! विदधति न च ते ॥ ८४ ॥

प्रत्यञ्चं स्वं पञ्चविंशं पराचः
सञ्चक्षाणास्तत्त्वराशेर्विविच्य ।
युञ्जानाश्चर्तम्भरायां स्वबुद्धौ
स्वं वा त्वां वा रङ्गनाथाऽऽप्नुवन्ति ॥ ८५ ॥

अथ मृदितकषायाः केचिदाजानदास्य-
त्वरितशिथिलचित्ताः कीर्तिचिन्तानमस्याः ।
विदधति ननु पारं भक्तिनिघ्ना लभन्ते
त्वयि किल ततमे त्वं तेषु रङ्गेन्द्र ! किं तत् ॥ ८६ ॥

उपादत्ते सत्तास्थितिनियमनादौश्चिदचितौ
स्वमुद्दिश्य श्रीमानिति वदति वागौपनिषदी ।
उपायोपेयत्वे तदिह तव तत्त्वं न तु गुणौ
अतस्त्वां श्रीरङ्गेशय ! शरणमव्याजमभजम् ॥ ८७ ॥

पटुनैकवराटिकेव क्लृप्ता
स्थलयोः काकणिकासुवर्णकोटयोः ।
भवमोक्षणयोस्त्वयैव जन्तुः
क्रियते रङ्गनिधे ! त्वमेव पाहि ॥ ८८ ॥

ज्ञानक्रियाभजनसम्पदकिञ्चनोऽहम्
इच्छाधिकारशकनानुशयानभिज्ञः ।
रङ्गेश ! पूर्णवृजिनश्शरणं भवेति
मौख्याद्ब्रवीमि मनसा विषयाकुलेन ॥ ८९ ॥

त्वयि सति पुरुषार्थे मत्परे चाहमात्म-
क्षयकरकुहनार्थाञ्छ्रद्धद्वद्रङ्गचन्द्र ! ।
जनमखिलमहंयुर्वञ्चयामि त्वदात्म-
प्रतिमभवदनन्यज्ञानिवद्देशिकस्सन् ॥ ९० ॥

अतिक्रामन्नाज्ञां तव विधिनिषेधेषु भवते-
 ऽप्यभिद्रुह्यन्वाग्धीकृतिभिरपि भक्ताय सततम्।
 अजानन् जानन् वा भवदसहनीयागसि रतः
 सहिष्णुत्वाद्रङ्गप्रवण ! तव माम्भूवमभरः ॥ ९१ ॥

प्रकुपितभुजगफणानामिव विषयाणामहं छायाम्।
 सति तव भुजसुरविटपिप्रच्छाये रङ्गजीवित ! भजामि ॥ ९२ ॥

त्वत्सर्वशक्तेरधिकाऽस्मदादेः
 कीटस्य शक्तिर्बत रङ्गबन्धो !।
 यत्त्वत्कृपामप्यति कोशकार-
 न्यायादसौ नश्यति जीवनाशम् ॥ ९३ ॥

श्रीरङ्गेश ! त्वद्गुणानामिवास्म-
 दोषाणां कः पारदृश्वा यतोऽहम्।
 ओघे मोघोदन्यवत् त्वद्गुणानां
 तृष्णापूरं वर्षतां नास्मि पात्रम् ॥ ९४ ॥

त्वं चेन्मनुष्यादिषु जायमानः
 तत्कर्मपाकं कृपयोपभुङ्क्षे।
 श्रीरङ्गशायिन् ! कुशलेतराभ्यां
 भूयोऽभिभूयेमहि कस्य हेतोः ॥ ९५ ॥

क्षमा सापराधेऽनुतापिन्युपेया
 कथं सापराधेऽपि दृप्ते मयि स्यात्।
 तथाऽप्यत्र रङ्गाधिनाथानुताप-
 व्यपायं क्षमेतातिवेला क्षमा ते ॥ ९६ ॥

बलिभुजि शिशुपाले तादृगागस्करे वा
 गुणलवसहवासात्त्वत्क्षमा सङ्कुचन्ती।
 मयि गुणपरमाणूदन्तचिन्तानभिज्ञे
 विहरतु वरदासौ सर्वदा सार्वभौमी ॥ ९७ ॥

दया परव्यसनहरा भवव्यथा
 सुखायते मम तदहं दयातिगः।
 तथाऽप्यसौ सुखयति दुःखमित्यतः
 दयस्व मां गुणमय ! रङ्गमन्दिर ! १८ ॥

गर्भजन्मजरामृतिक्लेशकर्मषडूर्मिगः।
 श्वेव देववषट्कृतं त्वां श्रियोऽर्हमकामये ॥ १९ ॥

अनुकृत्य पूर्वपुंसः रङ्गनिधे !
 विनयडम्भतोऽमुष्मात्।
 शुन इव मम वरमृद्धेः
 उपभोगस्त्वद्वितीर्णायाः ॥ १०० ॥

सकृत्प्रपन्नाय तवाहमस्मी-
 त्यायाचते चाभयदीक्षमाणम्।
 त्वामप्यपास्याहमहम्भवामि
 रङ्गेश ! विस्रम्भविवेकरेकात् ॥ १०१ ॥

तव भरोऽहमकारिषि धार्मिकैः
 शरणमित्यपि वाचमुदैरिरम्।
 इति ससाक्षिकयन्निदमद्य मां
 कुरु भरं तव रङ्गधुरन्धर ! ॥ १०२ ॥

दयाऽन्येषां दुःखाप्रसहनमनन्योऽसि सकलैः
 दयालुस्त्वं नातः प्रणमदपराधानविदुषः।
 क्षमा ते रङ्गेन्दो ! भवति न तरां नाथ ! न तमां
 तवौदार्यं यस्मात्तव विभवमर्थिस्वममथाः ॥ १०३ ॥

गुणतुङ्गतया तव रङ्गपते !
 भृशनिम्नमिमं जनमुन्नमय।
 यदपेक्ष्यमपेक्षितुरस्य हि तत्
 परिपूरणमीशितुरीश्वरता ॥ १०४ ॥

त्वं मीनपानीयनयेन कर्म-
धीभक्तिवैराग्यजुषो बिभर्षि।
रङ्गेश ! मां पासि मितम्पचं यत्
पानीयशालं मरुभूषु तत्स्यात् ॥ १०५ ॥

॥ श्रीरङ्गराजस्तवे उत्तरशतकं समाप्तम् ॥

॥ इति श्रीरङ्गराजस्तवं संपूर्णम् ॥